

**Prezydent Miasta
Stargard**



I N F O R M A C J A

**O REALIZACJI
MIEJSKIEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH,
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII I PRZEMOCY
W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY
W RODZINIE NA ROK 2022**

marzec 2023

WPROWADZENIE

Miejski program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2022-2025, realizowany w 2022 r. w Stargardzie, został zgodnie z art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, a także art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie przyjęty przez Radę Miejską w Stargardzie uchwałą Nr XXXVIII/4054/2022 z dnia 29 marca 2022 r.

Program jest wieloletni natomiast działania podejmowane w ramach realizacji niniejszego Programu są corocznie określone w formie **Harmonogramu jego realizacji**.

Ww. Harmonogram na 2022 r. został przyjęty przez Radę Miejską w Stargardzie uchwałą Nr XXXIV/374/2021 z dnia 21 grudnia 2021 r. zmienioną uchwałą Nr XXXVIII/405/2022 z dnia 29 marca 2022 r.

Zadania wynikające z Miejskiego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2022-2025 są zadaniami własnymi gminy i są wymienione w ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Zadania te obejmują w szczególności:

- 1) podejmowanie działań interwencyjnych oraz zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz osób zagrożonych uzależnieniem,
- 2) udzielanie rodzinom, w tym w szczególności tym, w których występują problemy alkoholowe i problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie oraz dążenie do stworzenia i rozwijania systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży,
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i problemu narkomanii,
- 5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi dotyczących zakazu reklamy napojów alkoholowych oraz zakazu sprzedaży i podawania napojów alkoholowych osobom, których zachowanie wskazuje, że znajdują się w stanie nietrzeźwości, osobom do lat 18, na kredyt lub pod zastaw oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego,
- 6) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej,
- 7) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej.

Większość działań podejmowanych w 2022 r. w ramach realizacji ww. zadań to działania kontynuowane z lat ubiegłych, ale jednocześnie modyfikowane zgodnie z potrzebami lokalnej społeczności oraz zgodnie z przyjętymi strategicznymi kierunkami.

Ponadto są one kompatybilne z zadaniami dot. wspierania rodziny określonymi w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz z zadaniami z zakresu zdrowia publicznego określonymi w ustawie z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym.

1. W zakresie realizacji zadania: podejmowanie działań interwencyjnych oraz zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz osób zagrożonych uzależnieniem podjęto niżej wymienione działania.

1.1. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przeprowadziła postępowania wyjaśniające w sprawach osób, co do których zaistniało podejrzenie, że w związku z nadużywaniem napojów alkoholowych powodują rozkład życia rodzinnego, demoralizują małoletnich, uchylają się od pracy albo systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny.

Wnioski o podjęcie przez Komisję ww. postępowań wpływały najczęściej od osób fizycznych, pracowników socjalnych, funkcjonariuszy Komendy Powiatowej Policji w Stargardzie, członków grup roboczych powołanych przez Zespół Interdyscyplinarny, Sądu Rejonowego III Wydziału Rodzinny i Nieletnich w Stargardzie, kuratora zawodowego.

W przypadku uprawdopodobnienia nadużywania alkoholu przez osobę, której dotyczyło postępowanie, Komisja za główny cel stawiała sobie zmotywowanie jej do dobrowolnego podjęcia leczenia odwykowego. Odmowa skutkowała skierowaniem osoby na badanie do biegłych (lekarza psychiatry i psychologa) celem rozpoznania, czy jest ona uzależniona od alkoholu. Jednocześnie, gdy zaistniała potrzeba, jeden z członków Komisji przeprowadzał wywiad. Stwierdzenie występowania zespołu zależności alkoholowej z jednoczesnym podtrzymywaniem odmowy dobrowolnego podjęcia leczenia skutkowało skierowaniem wniosku do sądu o wydanie postanowienia o obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.

Podstawowe dane za 2022 r.:

Liczba prowadzonych spraw przez Komisję w 2022 r. w tym:	287
- liczba postępowań wszczętych przez Komisję w 2022 r.,	120
- liczba postępowań kontynuowanych z lat poprzednich.	167
Liczba osób skierowanych na badanie do biegłych celem wydania opinii w sprawie uzależnienia od alkoholu (dotyczy postępowań wszczętych w 2022 r. i kontynuowanych z lat ubiegłych).	60
Liczba wniosków skierowanych do sądu o wydanie postanowienia o obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu (dotyczy postępowań wszczętych w 2022 r. i kontynuowanych z lat ubiegłych).	22
Liczba spraw umorzonych przez Komisję w 2022 r. (np. z powodu wycofania wniosku przez osobę zgłaszającą, nie stwierdzenia ZZA, nie uczestniczenia osób zainteresowanych i członków rodziny w postępowaniu prowadzonym przez Komisję).	135
Liczba posiedzeń Komisji w 2022 r.	57

Koszt realizacji zadania wyniósł **224 501,62 zł.**

- 1.2. Przychodnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia, obok świadczeń zdrowotnych udzielanych w ramach podstawowych programów psychoterapii uzależnień na podstawie kontraktu zawartego z Narodowym Funduszem Zdrowia, realizowała także na zlecenie Miasta działania zmierzające do zwiększenia dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i współuzależnionych będących mieszkańcami Stargardu, prowadząc:
- 1) działania skierowane do dorosłych osób uzależnionych od alkoholu, a także dla osób stosujących przemoc, w ramach których prowadzone były: grupa motywacyjna i trening umiejętności społecznych,
 - 2) działania skierowane do dorosłych osób współuzależnionych, w tym także osób doświadczających przemocy, w ramach których prowadzone były: grupa rozwoju osobistego, grupa dla dorosłych dzieci alkoholików i grupa radzenia sobie ze stresem. Realizacją ww. programów zajmowało się czterech certyfikowanych specjalistów psychoterapii uzależnień. W 2022 r. od marca do sierpnia z ww. działań w Przychodni skorzystało 30 osób, w tym 19 osób z głównym rozpoznaniem współuzależnienia i 11 osób z głównym rozpoznaniem uzależnienia.
Z budżetu Miasta wydano na ww. cel kwotę **30.000 zł.**

- 1.3. Stowarzyszenie MONAR od stycznia 2022 r. prowadziło na zlecenie Miasta Punkt profilaktyczno–konsultacyjny dla osób używających substancji psychoaktywnych i ich rodzin, prowadząc działania skierowane do osób:
- z problemem narkotykowym, tj. eksperymentujących z narkotykami, nadużywających narkotyków oraz uzależnionych od narkotyków,
 - uzależnionych utrzymujących abstynencję od substancji psychoaktywnych,
 - współuzależnionych, tj. rodziców, rodzeństwa, partnerów i innych pozostających w bliskich relacjach z osobami używającymi narkotyków,
 - z zaburzeniami behawioralnymi,
 - bliskich tj. rodziców, rodzeństwa, partnerów i innych pozostających w bliskich relacjach z osobami z zaburzeniami behawioralnymi.
- Ww. działania realizowało trzech specjalistów:
- w trakcie szkolenia specjalista z zakresu terapii uzależnień,
 - certyfikowany specjalista psychoterapii uzależnień, posiadający certyfikat Candis,
 - certyfikowany specjalista terapii uzależnień.
- W 2022 r. z ww. działań skorzystało łącznie 286 osób w tym 23 osoby z zaburzeniami behawioralnymi oraz ich osoby bliskie, przy czym jedna osoba mogła uczestniczyć w kilku działaniach.

Metoda pracy z klientem	Liczba uczestników	Liczba godzin
Poradnictwo	90	110
Interwencja kryzysowa	35	40
Konsultacje specjalistyczne	30	50
Rozmowa motywująca	40	105
Terapia indywidualna	9	90
Kierowanie do innych placówek	16	-
Terapia Candis	7	90
Wsparcie procesu readaptacji	9	20
Razem	236	505

Koszt realizacji zadania wyniósł **46.000 zł.**

1.4. Stargardzkie Stowarzyszenie Klub Abstynenta " stwarzało środowisko alternatywne dla abstynentów, osób uzależnionych i ich rodzin oraz promowało zdrowy styl życia, dając możliwość uczestnictwa mieszkańcom miasta w przedsięwzięciach edukacyjnych, integracyjnych, profilaktycznych, a w szczególności w grupach samopomocowych, których celem jest pomoc osobom dotkniętym różnego rodzaju problemami alkoholowymi, m.in. w: Grupie Wsparcia, grupie „AA”, grupie „Al-Anon”. Łącznie ze spotkań w grupach samopomocowych oraz działań edukacyjnych, integracyjnych i profilaktycznych skorzystało 263 uczestników, przy czym jedna osoba mogła uczestniczyć w kilku spotkaniach grup. Przed spotkaniami grup realizowane było poradnictwo indywidualne prowadzone przez terapeutę uzależnień. Łącznie w 2022 r. udzielono 388 porad dla osób uzależnionych i współuzależnionych.

Ponadto Stowarzyszenie prowadziło Klub Abstynenta, w ramach którego:

- 1) prowadziło ogólnodostępną bibliotekę i czytelnię, umożliwiającą zapoznanie się z materiałami specjalistycznymi i edukacyjnymi dotyczącymi problematyki alkoholowej (książki, broszury, specjalistyczną prasę),
- 2) prowadziło punkt informacyjno - konsultacyjny dla osób z problemem alkoholowym, w ramach którego przekazywano osobom, które się do niego zgłaszały, podstawowe informacje na temat problemu alkoholowego oraz przedstawiano ofertę pomocy grup samopomocowych,
- 3) promowało abstynencję wśród mieszkańców Miasta, integrowało środowisko abstynenckie oraz prowadziło edukację na temat problemów alkoholowych w ramach Złazu Pieczonogo Ziemniaka,
- 4) promowało trzeźwy styl życia poprzez organizację rajdu rowerowego,
- 5) prowadziło działalność edukacyjną z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych wśród dzieci i młodzieży przychodzącej do Klubu Abstynenta, w ramach np. spotkania Mikołajkowego.

Ponadto Stowarzyszenie zorganizowało obóz terapeutyczny dla 17 uczestników grupy wsparcia, którzy mieli możliwość przebywania przez osiem dni w miejscowości górskiej Kowary, gdzie uczyli się spędzania czasu wolnego w trzeźwości jako alternatywnej umiejętności społecznej w stosunku do zachowań destrukcyjnych. Podczas obozu przeprowadzono 24 godziny terapii grupowej, której rezultatem było poszerzenie wiedzy uczestników na temat uzależnienia i problemu przemocy w rodzinie. Cały program wzbogacony był wędrownkami góorskimi.

Obóz był prowadzony przez certyfikowanego specjalistę terapii uzależnień i instruktora terapii uzależnień.

Koszt realizacji zadania w 2022 r. wyniósł **61.000 zł.**

1.5. W 2022 r. w ramach porozumienia z Gminą – Miasto Szczecin, za pośrednictwem Szczecińskiego Centrum Profilaktyki Uzależnień w Szczecinie, wspierano realizację programu edukacyjno – motywacyjnego dla osób nietrzeźwych z terenu Gminy - Miasta Stargard. Szczecińskie Centrum Profilaktyki Uzależnień – Dział Pomoc, Osobom Nietrzeźwym – izba wytrzeźwień w 2022 r. przyjęło 147 osób z terenu naszego miasta. Z każdą z tych osób prowadzone były rozmowy mające na celu uświadomienie zagrożeń wynikających z nadużywania alkoholu oraz zmotywowanie do skorzystania z oferty instytucji i organizacji znajdujących się na terenie województwa zachodniopomorskiego zajmujących się wsparciem, leczeniem i problemami osób uzależnionych od alkoholu.

Na ww. cel przekazano dotację w wysokości **45.760 zł.**

2. W zakresie realizacji zadania: udzielanie rodzinom, w szczególności tym, w których występują problemy alkoholowe i problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie oraz dążenie do stworzenia i rozwijania systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie podjęto niżej wymienione działania.

2.1. Na terenie Miasta Stargard w 2022 r. funkcjonowały cztery placówki wsparcia dziennego prowadzone przez Chorągiew Zachodniopomorską ZHP Hufiec Stargard oraz Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Zachodniopomorski Oddział Regionalny w Szczecinie. Ogółem ze wsparcia udzielanego przez te placówki skorzystało 90 dzieci.

- 1) Harcerska Świetlica Środowiskowa „Trzepak” prowadzona przez Chorągiew Zachodniopomorską ZHP Hufiec Stargard, realizowała zajęcia w formie podwórkowej (Rynek Staromiejski 1). Adresatami zadania były w szczególności dzieci i młodzież z rodzin z problemami alkoholowymi, narkomanią, zagrożonych przemocą i wykluczeniem społecznym. Liczba dzieci uczęszczających do placówki w okresie od stycznia do grudnia 2022 r. wynosiła 15 dzieci: 9 dziewcząt, 6 chłopców. Zajęcia w świetlicy prowadzone były metodą harcerską, to znaczy, że dzieci niezrzeszone w grupie harcerskiej mogły wspólnie z nimi brać udział w przedsięwzięciach typowo harcerskich, tj. zbiórkach zachowowych, harcerskich. Ponadto zajęcia w świetlicy socjoterapeutycznej „TRZEPAK” prowadzone były poprzez zabawy edukacyjne i terapeutyczne. Placówka zapewniała uczestnikom opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę, zajęcia sportowe oraz umożliwiały rozwój zainteresowań poprzez prowadzenie zajęć plastyczno-technicznych, artystycznych, kulinarnych oraz ruchowych. Prowadzone były również zajęcia animacyjne, socjoterapeutyczne, zajęcia z udzielania pierwszej pomocy oraz edukacji w zakresie profilaktyki uzależnień dla dzieci, młodzieży oraz ich rodzin. Dzieci poznawały swoje słabe i mocne strony, doskonaliły umiejętność komunikowania się między sobą gestem i mimiką, rozwijały umiejętności dostrzegania perspektywy drugiego człowieka. Wzmacniały poczucie własnej wartości, bezpieczeństwa, zaufania i akceptacji. Podczas zajęć wspierano rozwój społeczno–emocjonalny dzieci, wskazywano na zasady zdrowego stylu życia oraz niwelowano zachowania niepożądane. Pozwalały ćwiczyć i poznawać nowe strategie radzenia sobie w sytuacjach stresogennych, takich jak konflikty, porażki. Dzieci brały udział w wielu charytatywnych inicjatywach, tj. Szlachetna Paczka czy zbiórki żywności dla schroniska. Upamiętniano ważne wydarzenia z historii Polski poprzez obchody Święta Niepodległości.
Koszt realizacji zadania wyniósł **15.000 zł.**

- 2) Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Zachodniopomorski Oddział Regionalny w Szczecinie prowadziło jedną placówkę wsparcia dziennego w formie podwórkowej (ul. R. Traugutta 16/1) oraz dwie placówki wsparcia dziennego w formie opiekuńczej (ul. 11 Listopada 22 i ul. M. Konopnickiej 1). Placówki działały we wszystkie dni robocze, co najmniej 4 godziny dziennie, w godzinach dostosowanych do potrzeb uczestników oraz rodziców/opiekunów. Placówki prowadziły zajęcia opiekuńczo-wychowawcze oraz animacyjne. Adresatami zadania były w szczególności dzieci i młodzież z rodzin z problemami alkoholowymi, narkomanią, zagrożonych przemocą i wykluczeniem społecznym, umieszczeniem

w pieczy zastępczej. Liczba dzieci uczęszczających do placówki w okresie od stycznia do grudnia 2022 r. wynosiła **75 dzieci**, w tym przy:

- ul. Traugutta **30 dzieci**: 16 dziewcząt i 14 chłopców,
- ul. 11 Listopada **30 dzieci**: 12 dziewcząt i 18 chłopców,
- ul. Konopnickiej **15 dzieci**: 8 dziewcząt i 7 chłopców.

Dzieci uczęszczające do placówek najczęściej charakteryzują takie zachowania jak łamanie norm i zasad, agresja słowna i fizyczna, niepowodzenia szkolne oraz wycofywanie się z kontaktów społecznych, co zmierza do zamykania się w sobie.

W ramach pracy placówek wsparcia dziennego podejmowane były działania mające na celu monitorowanie efektów edukacyjnych dzieci, wyrównywanie braków i nadrabianie zaległości dydaktycznych u dzieci. Uczestnictwo w zajęciach umożliwiło dzieciom podniesienie ich poczucia własnej wartości i samooceny, a tym samym wiary we własne siły i możliwości. Uczestnicy placówek poznali konstruktywne sposoby odreagowania napięć związanych z trudnymi sytuacjami w rodzinie, czy w środowisku szkolnym. Działania opiekuńczo-wychowawcze podejmowane w placówkach miały również na celu wspieranie całej rodziny w szczególności poprzez prowadzenie indywidualnych rozmów z rodzicami, podczas których oferowano pomoc oraz informowano rodziców o rozwoju i postępach dzieci. Dzieci chętnie korzystały z organizowanych zajęć kulinarnych, plastycznych, technicznych, profilaktycznych, rajdów pieszych, cyklu warsztatów z udzielania pierwszej pomocy, gier oraz zabaw ruchowych na świeżym powietrzu pobudzających pasję i zainteresowania.

Organizowano szereg wycieczek w mieście do takich miejsc jak: Muzeum Archeologiczno-Historycznego, w którym prowadzono zajęcia z gliną, Basteja, w której dzieci zapoznały się z historią miasta, Stargardzkie Centrum Nauki FILARY, w którym dzieci miały możliwość wykonywania zdjęć 3D, jak również do pizzerii, w której dzieci uczyły się samodzielnego przygotowywania pizzy.

Koszt realizacji zadania wyniósł **100.000 zł**.

- 2.2. Osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, w szczególności kobietom i kobietom z dziećmi, pozbawionym schronienia będącym w sytuacji kryzysowej, w wyniku zagrożenia bezpieczeństwa zdrowia, a niekiedy życia, które nie mogły przebywać w swoich mieszkaniach, zapewniono możliwość skorzystania z miejsc noclegowych w Gminnym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie i kobiet lub kobiet z dziećmi pozbawionych schronienia i jednocześnie szerokie wsparcie psychologiczno-terapeutyczne. Miasto zleciło prowadzenie Ośrodka Caritas Archidiecezji Szczecińsko-Kamieńskiej, natomiast bezpośrednim realizatorem zadania było Centrum Socjalne Caritas. W 2022 r. w Gminnym ośrodku wsparcia udzielono schronienia 54 osobom. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Stargardzie wydał 40 skierowań dla 27 kobiet i 13 dzieci pozbawionych schronienia. Ponadto interwencyjnie przyjęto z innych gmin oraz z terenu Ukrainy 14 osób – 6 kobiet i 8 dzieci.

Pomoc osobom, które korzystały z ww. miejsc, obejmowała:

- udzielenie schronienia całonocno we wszystkie dni tygodnia,
- wyżywienie – 3 posiłki dziennie, w tym jeden gorący (dla dzieci 4 posiłki),
- dostarczanie środków czystości i higieny osobistej,
- doraźną pomoc rzeczową (np. w postaci ubrań, środków czystości),
- instrukcje jak postępować w sytuacjach niebezpiecznych w kontakcie z agresorem,
- pomoc w formie sporządzania pism urzędowych,

- pomoc w dotarciu do właściwych instytucji i poradni,
- pomoc w uzyskaniu przysługujących świadczeń i regulacji sytuacji społeczno-prawnej,
- objęcie dzieci opieką z elementami socjoterapii,
- wsparcie matek w procesie wychowania dzieci,
- wsparcie terapeutyczne, socjalne, diagnozę terapeutyczną i udział w zajęciach indywidualnych bądź grupowych,
- aktywizację zawodową poprzez uczestnictwo w Centrum Integracji Społecznej,
- podnoszenie umiejętności w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego poprzez tzw. zajęcia reedukacyjne – uczestnictwo w pracach na rzecz Ośrodka (sprzątanie, przygotowywanie posiłków).

Koszt realizacji zadania wyniósł **458.000 zł**.

3. W zakresie realizacji zadania: prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowo – rekreacyjnych podjęto niżej wymienione działania.

- 3.1. W 2022 r. w stargardzkich szkołach realizowane były programy z zakresu uzależnień „Spójrz inaczej” oraz „Spójrz inaczej na agresję”.
- Program zajęć wychowawczo–profilaktycznych „Spójrz inaczej” to propozycja systematycznej pracy dla dzieci i młodzieży ze szkół podstawowych. Program jest podzielony na dwie części tj. pierwsza część dla klas I-III i druga część dla klas IV-VIII. Teoretyczną podstawą oddziaływań jest psychologia humanistyczna. Został sprawdzony w warunkach polskich szkół, dając dobre efekty wychowawcze i profilaktyczne. Celem programu zajęć wychowawczo–profilaktycznych „Spójrz inaczej” jest wywarcie wpływu na dziecko, aby radziło sobie lepiej, bez nadmiernego napięcia z rozwiązywaniem problemów, których dostarcza mu życie, aby rozumiało siebie, umiało współżyć z innymi i potrafiło również w samym sobie znajdować oparcie w trudnych sytuacjach. Zakładając, że jednym z podstawowych źródeł uzależnień jest zła adaptacja do ról i warunków życiowych, profilaktyka uzależnień powinna koncentrować się na kształtowaniu osobowości dziecka od najmłodszych lat pobytu dziecka w szkole, wspieraniu jego rozwoju zarówno przez treści programowe, jak również osobisty kontakt z nauczycielem. Natomiast program „Spójrz inaczej na agresję” to autorski program profilaktyczny autorów programu „Spójrz Inaczej” będący poszerzeniem jego treści o problematykę edukacji profilaktycznej w zakresie zapobiegania agresji i przemocy wśród młodzieży. Przeznaczony jest do realizacji z klasami/grupami uczniów w wieku 12-15 lat (klasy VI-VIII szkoły podstawowej). Program jest ukierunkowany na wspieranie dzieci w środowisku szkolnym, które w tym okresie rozwojowym staje się naturalnym miejscem rozwijania umiejętności psychospołecznych. Akcentuje się w nim znaczenie empatii i pomagania innym oraz wprowadzania norm zachowania wykluczających agresję. Głównym celem programu „Spójrz inaczej na agresję” jest pogłębienie wiedzy i refleksji na temat złości, agresji i przemocy oraz uczenie się konstruktywnych sposobów reagowania. Ponadto zapobieganie zachowaniom ryzykownym i destrukcyjnym w wieku szkolnym, poprzez rozwijanie kluczowych umiejętności psychospołecznych dla tego okresu rozwojowego i kształtowanie prawidłowych relacji z rówieśnikami.

Niniejsze programy realizowane są w stargardzkich szkołach podstawowych przez przeszkolonych nauczycieli będących wychowawcami klas.

Liczbę uczestników programu w 2022 r. przedstawia poniższa tabela:

Rok kalendarzowy	Rok szkolny	Liczba osób objętych
I półrocze 2022 r.	II półrocze 2021/2022	Szkoły Podstawowe: klasy I - 669 klasy II - 681 klasy III - 689 klasy IV - 667 klasy V - 590 klasy VI - 389 klasy VII - 972 klasy VIII - 879
II półrocze 2022 r.	I półrocze 2022/2023	Szkoły Podstawowe: klasy I - 770 klasy II - 696 klasy III - 713 klasy IV - 740 klasy V - 726 klasy VI - 629 klasy VII - 414 klasy VIII - 996

- 3.2. W ramach zapewnienia innych działań związanych z profilaktyką w 2022 r. dofinansowano działania podejmowane przez Stowarzyszenie „Potrzebny Dom” pt.: „Organizacja ferii zimowych i wakacji letnich dla dzieci i młodzieży z Osiedla Lotnisko i z Kluczewa” w ramach, których zorganizowano wypoczynek dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych podczas ferii zimowych i wakacji. Podczas ferii zimowych, tj. od 31 stycznia 2022 r. do 11 lutego 2022 r. zrealizowano łącznie 40 godzin zajęć, w ramach, których zorganizowano gry i zajęcia świetlicowe, zajęcia sportowo –rekreacyjne, konkursy tematyczne oraz wycieczki. Wyżej wymienionymi działaniami objęto około 22 dzieci w wieku od 7 do 15 lat. Natomiast podczas wakacji, tj. od 4 lipca 2022 r. do 12 sierpnia 2022 r. zrealizowano 240 godzin zajęć, w ramach których zorganizowano zajęcia sportowo-rekreacyjne, świetlicowe, edukacyjno-przyrodnicze, oraz wycieczki. Niniejszymi działaniami objęto 105 dzieci w wieku od 7 do 15 lat.

Koszt realizacji ww. zadania wyniósł: **30.500 zł.**

- 3.3. W ramach podejmowania wraz z innymi podmiotami przedsięwzięć mających na celu promocję zdrowego stylu życia i edukację społeczną:
- 1) Stargardzkie Stowarzyszenie Klub Abstynenta „ALA” zorganizowało kampanię społeczną „Koleżanko i kolego alkohol to nic dobrego” skierowaną do dzieci i młodzieży ze stargardzkich szkół podstawowych, której głównym celem było opóźnienie inicjacji alkoholowej, wzmocnienie pozytywnych wzorców zachowań oraz zwiększenie wiedzy o szkodliwym działaniu alkoholu. W ramach niniejszej akcji zorganizowano we współpracy ze Stargardzkim Centrum Nauki Filary gry miejskie oraz konkurs w formie graficznej i filmowej pt. „Nie piję, bo...”. Podsumowaniem niniejszego przedsięwzięcia była konferencja, podczas której wręczono nagrody zwycięzcom ww. konkursu.

Konferencja została wzbogacona wystąpieniami Roberta Bartosika terapeuty, specjalisty terapii uzależnień pt. „Uzależnienia behawioralne nowe wyzwania” oraz Marty Żeteckiej-Krugły psycholożki, specjalistki terapii uzależnień – „Co kryje się za alkoholem w poszukiwaniu potrzeb i emocji. Łącznie działaniami objęto około 326 uczniów z klas V-VIII stargardzkich szkół podstawowych.

- 2) Komenda Powiatowa Policji w Stargardzie podjęła działania profilaktyczno-edukacyjne skierowane do dzieci i młodzieży w okresie od września do grudnia 2022 r. Celem tego przedsięwzięcia było przede wszystkim podniesienie świadomości dzieci i młodzieży w zakresie skutków prawnych oraz zdrowotnych wynikających z uzależnienia od alkoholu i narkotyków. Działania cieszyły się dużym zainteresowaniem, dlatego będą podejmowane w latach następnych.
- 3) Miasto zleciło wykonanie grywalnego interaktywnego filmu iDOK oraz poradnika o tematyce przemocy rówieśniczej wśród dzieci i młodzieży. Głównym założeniem projektu była profilaktyka oraz edukacja uczniów stargardzkich szkół podstawowych. Scenariusz projektu został opracowany we współpracy z psychologiem dziecięcym i składał się z dwóch części. W zakładce „graj” dzieci i młodzież decydowały w jaki sposób potoczy się historia bohaterki filmu – 12-letniej Antosi, która doświadcza przemocy rówieśniczej. W zakładce „posłuchaj historii” przydatne informacje znaleźli rodzice i opiekunowie. Zarówno historia głównej bohaterki filmu, jak i historie rodziców, których dzieci były narażone na akty przemocy były podsumowane komentarzem psychologa terapeuty. Dostęp do projektu był w dwóch wersjach językowych: polskiej i ukraińskiej.
- 4) Miasto zainicjowało wystawę (w Parku Chrobrego w Stargardzie) 14 tablic z pracami plastycznymi wykonanymi przez dzieci i młodzież ze stargardzkich szkół podstawowych w ramach konkursu ogłoszonego w 2021 r. podczas kampanii społecznej „Surfuję z głową”.
- 5) Miasto sfinansowało przygotowanie i wyświetlanie sześciu seansów filmowych dla grup osiemdziesięciu osób w kinie Stargardzkiego Centrum Kultury w ramach akcji skierowanej do dzieci i młodzieży, której celem było promowanie pozytywnych wzorców zachowań poprzez uświadomienie zagrożeń wynikających ze stosowania używek, wskazanie konstruktywnych dróg samorealizacji i form spędzania czasu wolnego.

Koszt realizacji ww. zadania w 2022 r. wyniósł: **32.334,28 zł**

4. W zakresie realizacji zadania: wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych, problemu narkomanii oraz problemu przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie podjęto niżej wymienione działania.

- 4.1. W 2022 r. Miasto Stargard zleciło Caritas Archidiecezji Szczecińsko–Kamieńskiej zadanie polegające na: „Prowadzeniu działań mających na celu rozwiązywanie problemu bezdomności osób uzależnionych”. W ramach tego zadania:
 - a) zabezpieczono 30 miejsc dla bezdomnych mężczyzn z uzależnieniem od alkoholu
 - z usług schronienia skorzystało 35 mężczyzn,
 - b) w schronisku przeprowadzone były zajęcia:
 - grupy edukacyjno–motywacyjnej animowanej przez terapeutę uzależnień, który przyjmował 2 razy w miesiącu i wypracował 96 godzin w formie zajęć grupowych

- oraz indywidualnych. W zajęciach grupowych uczestniczyło 23 mężczyzn, natomiast w indywidualnych 14 mężczyzn,
- grupy „społeczność” prowadzoną przez terapeutę, który przyjmował 2 razy w miesiącu i wypracował 44 godziny. W zajęciach uczestniczyło 33 mężczyzn,
 - c) sprawowana była opieka zdrowotna przez pielęgniarkę pracującą w schronisku średnio 6 godzin w miesiącu – łącznie 72 godziny. Pomoc w sytuacjach nagłych została udzielona dla 10 mieszkańców schroniska, 7 osób zostało zarejestrowanych do lekarza pierwszego kontaktu oraz 3 osoby do lekarza specjalisty,
 - d) zrealizowano Plan Działań Aktywizacyjnych, z którego skorzystało 35 mężczyzn oraz Indywidualny Plan Wychodzenia z Bezdomności, z którego skorzystało 5 mężczyzn;
 - e) 7 mężczyzn podjęło aktywność zawodową w Centrum Integracji Społecznej, a 1 osoba podjęła zatrudnienie,
 - f) prowadzone były sesje indywidualne przez psychologa z mieszkańcami schroniska. Z pomocy skorzystało 8 mężczyzn,
 - g) zatrudniono 2 opiekunów w 2 mieszkaniach wspomaganych, w których mieszkało 7 osób,
 - h) zatrudniono 2 streetworkerów, którzy pracowali na ulicach Miasta po 6 godzin dziennie od poniedziałku do piątku. Spotykali się oni z osobami bezdomnymi w miejscach niemieszkalnych. Motywowali osoby bezdomne, często uzależnione, do zmiany sposobu życia, do zamieszkania w schronisku, gminnym ośrodku wsparcia bądź nocowania w ogrzewalni lub noclegowni. Byli w stałym kontakcie z 47 osobami bezdomnymi.
 - i) funkcjonowała ogrzewalnia, której celem było nie tylko zapewnienie schronienia osobom będących pod wpływem alkoholu, ale także motywowanie ich do podjęcia leczenia oraz informowanie o możliwości skorzystania z pomocy w instytucjach i organizacjach świadczących pomoc osobom będących w kryzysie znajdujących się na terenie Stargardu – z usług ogrzewalni skorzystało 149 osób, w tym: 130 mężczyzn i 19 kobiet,
 - j) zapewniono funkcjonowanie łaźni raz w tygodniu, z której skorzystały 43 osoby, ponadto 33 osoby wymieniły zabrudzoną odzież.

Koszt realizacji ww. zadania w 2022 r. wyniósł: **397.700 zł**

4.2. W 2022 r. w stargardzkich szkołach zorganizowano szkolenie:

- 1) „Spójrz Inaczej”, uzupełniające wiedzę z zakresu realizacji programu „Spójrz Inaczej”, w ramach którego przeszkolono 25 nauczycieli, będących wychowawcami,
- 2) „Spójrz Inaczej na agresję”, które jest kontynuacją programu wychowawczo-profilaktycznego „Spójrz inaczej”, w ramach którego przeszkolono 13 nauczycieli, będących wychowawcami.

Ponadto przeprowadzono warsztaty superwizyjne dla 7 chętnych nauczycieli, którzy byli przeszkoleni w latach poprzednich do realizacji programu „Spójrz Inaczej” oraz „Spójrz inaczej na agresję”. Celem warsztatów superwizyjnych było dokonanie analizy skuteczności programu w zakresie zmian postaw oraz zachowań dzieci, a także zwiększenie efektywności pracy wychowawczej w klasach na różnych poziomach edukacji oraz podzielenie się sukcesami i trudnościami wynikającymi ze sposobów prowadzenia zajęć z dziećmi w klasach oraz modyfikacja niektórych scenariuszy, które ewaluowały w trakcie rozwoju programu.

Wyżej wymienione programy, rekomendowane są przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii. Systematyczne szkolenie pozwala na realizację powyższych programów na wszystkich poziomach klas w stargardzkich szkołach. Program „Spójrz Inaczej” realizowany jest w stargardzkich szkołach od 2014 r. przez przeszkolonych nauczycieli będących wychowawcami klas. Ponadto co roku prowadzona jest ewaluacja realizowanych programów.

Koszt niniejszych szkoleń wyniósł: **23.148,58 zł.**

- 4.3. W 2022 r. Miasto Stargard zleciło Stowarzyszeniu Nauczycieli i Rodziców Dzieci ze Specjalnymi Potrzebami Edukacyjnymi zadanie polegające na „Wczesnym wspomaganie rozwoju dzieci” w tym dzieci z alkoholowym zespołem płodowym (zespołem FAS). Głównym celem realizacji zadania było usprawnienie zaburzonych funkcji życiowych dzieci poprzez ustalenie wielospecjalistycznej i kompleksowej diagnozy zaburzeń rozwoju dziecka, opracowanie przez zespół specjalistów indywidualnego programu terapeutycznego oraz prowadzenie różnorodnych form terapii i modyfikowanie ich zgodnie z aktualnymi potrzebami dziecka.

Koszt realizacji ww. zadania wyniósł: **4.000 zł.**

5. **W ramach realizacji zadania: podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi dotyczących zakazu reklamy napojów alkoholowych oraz zakazu sprzedaży i podawania napojów alkoholowych osobom, których zachowanie wskazuje, że znajdują się w stanie nietrzeźwości, osobom do lat 18, na kredyt lub pod zastaw oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego podjęto niżej wymienione działania.**

- 5.1. Członkowie Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dokonywali kontroli punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania przez sprzedawców i właścicieli przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Członkowie Komisji przeprowadzili w 2022 r. łącznie 10 kontroli punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych.
- 5.2. Komisja opiniowała wnioski o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych pod kątem zgodności lokalizacji punktów ubiegających się o niniejsze zezwolenie z obowiązującymi przepisami. W 2022 r. Komisja wydała 57 opinii pozytywnych.

6. **W ramach realizacji zadania: wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej podjęto niżej wymienione działania.**

Caritas Archidiecezji Szczecińsko-Kamieńskiej prowadziło w 2022 r. Centrum Integracji Społecznej dla osób wykluczonych społecznie, w ramach którego funkcjonowały dwie grupy:

- 1) opiekunek osób zależnych–realizującą usługi opiekuńcze na rzecz mieszkańców,
- 2) remontowo–porządkową świadczącą głównie usługi w zakresie sprzątnięcia.

W 2022 r. łącznie w działaniach CIS-u brało udział 74 uczestników (w tym 3 osoby z edycji 2020 r., 22 osoby z edycji 2021 r. i 49 osoby z edycji 2022 r.) z tego:

- 7 osób ukończyło zajęcia,
- 20 osób zrezygnowało z udziału w programie CIS-u,
- 9 osób zostało wykluczonych z programu CIS-u z powodu nieobecności,
- 2 osoby nie ukończyły okresu próbnego w programie CIS-u z powodu nieobecności,
- 12 osób kontynuuje uczestnictwo w programie w 2023 r.

Działania podjęte w ramach reintegracji zawodowej i społecznej w 2022 r. to:

- zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego,
- zajęcia terapeutyczne,
- zajęcia prowadzone z pracownikiem socjalnym,
- kurs obsługi komputera.

Zajęcia miały na celu zmianę postawy w stosunku do siebie i do otoczenia. Poprzez aktywną pracę warsztatową, beneficjenci stali się bardziej komunikatywni, wrażliwi, otwarci, nabyli umiejętności związane z poruszaniem się na rynku pracy. Uczestnicy zdobyli wiedzę, gdzie szukać pomocy w sytuacjach kryzysowych.

Po zakończeniu programu reintegracji społeczno-zawodowej 11 osób podjęło zatrudnienie.

Na działalność CIS-u przekazano kwotę 299.375 zł.

7. W ramach realizacji zadania: pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej podjęto niżej wymienione działania.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Stargardzie w 2022 r. udzielił pomocy 45 rodzinom (54 osobom) z uwagi na występujący w nich problem alkoholowy, 7 rodzinom (7 osobom) z uwagi na problem narkotykowy i 8 rodzinom (9 osobom) z uwagi na problem przemocy w rodzinie. Osoby te korzystały z różnych form pomocy, w tym:

- świadczeń pomocy społecznej,
- świadczeń rodzinnych i wychowawczych,
- dodatków mieszkaniowych,
- dożywiania i innej pomocy rzeczowej.

Ponadto prowadzono poradnictwo specjalistyczne dla ww. osób w szczególności prawne, psychologiczne i rodzinne.

II. PROGRAM „SZKOŁA, RODZINA, ŚRODOWISKO”.

W 2022 r. priorytetowym działaniem w zakresie profilaktyki była realizacja programu „Szkoła, Rodzina, Środowisko”. Idea tego programu to stworzenie dzieciom i młodzieży alternatywnych form spędzania wolnego czasu, a ich rodzinom zapewnienie szerokiej pomocy psychologiczno-terapeutycznej. Edukacyjne programy profilaktyczne, realizowane w szkołach, dają dzieciom odpowiednią wiedzę w zakresie problemu alkoholowego i umiejętność dokonywania odpowiednich wyborów, natomiast działania podejmowane w ramach niniejszego programu dają możliwość realizowania tych wyborów i aktywnego spędzania czasu wolnego. Poza ww. celem program ten spełnia także jeszcze inną istotną rolę – daje wszystkim podmiotom, które zajmują się pomocą rodzinom pozostającym w kryzysie, możliwość interdyscyplinarnej pracy, co czyni ich pomoc bardziej efektywną, skuteczną i przede wszystkim szybszą.

W ramach programu „Szkoła, Rodzina, Środowisko” w 2022 r. podejmowano następujące działania:

- 1) realizowano różnorodne zajęcia sportowe w okresie od lipca do grudnia 2022 r. dla dzieci i młodzieży z terenu miasta Stargard mające na celu stworzenie alternatywnych form spędzania czasu wolnego. Dzieci miały możliwość uczestniczenia w zajęciach sportowych oferowanych przez stargardzkie kluby sportowe dostosowane do indywidualnych potrzeb dziecka. Zajęcia sportowe miały na celu zaopiekowanie się dzieckiem i zminimalizowanie braków wychowawczych objawiających się często agresywną postawą, znalezienie alternatywy spędzania czasu wolnego po szkole w atrakcyjny sposób, co w rezultacie miało doprowadzić do zmniejszenia skali aspołecznych zachowań uczniów, wandalizmu, przestępczości wśród dzieci i młodzieży. W okresie od lipca do grudnia 2022 r. odbyło się 2.956 godzin zajęć, w których brało udział 1.409 dzieci,
- 2) realizowano różnorodne zajęcia pozalekcyjne w I semestrze roku szkolnego 2022/2023 w 10 szkołach podstawowych, w których funkcjonują powszechnie dostępne świetlice integrująco-wspierające „Promyk”. Dzieci miały możliwość uczestniczenia w zajęciach pozalekcyjnych m.in. z gimnastyki korekcyjnej, terapii ręki, treningu umiejętności społecznych, czy też rozwijających przedmiotowe umiejętności i koła zainteresowań. W okresie od 3 października do 17 grudnia 2022 r. zrealizowano łącznie 1.484 godzin zajęć, z których skorzystało 1.026 dzieci,
- 3) Zespół Interdyscyplinarny, zajmujący się przemocą w rodzinie, realizując obowiązki wynikające z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w 2022 r. odbył 21 głównych posiedzeń. Do Zespołu wpłynęło 270 formularzy Procedury Niebieskie Karty, z czego 67 jako kolejne zdarzenie w rodzinie. Do pracy z rodzinami, których dotyczyły Niebieskie Karty, zgodnie z obowiązującą procedurą Zespół powołał 203 Grupy Robocze,
- 4) „Szkoła dla Rodziców” – prowadzona w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej. Rolą szkoły jest podnoszenie kompetencji wychowawczych rodziców, zwłaszcza tych, którzy mają problemy w wykonywaniu swojej funkcji rodzicielskiej. Zajęcia prowadzone były

metodą warsztatową. W 2022 r. zorganizowano 2 edycje programu oraz kontynuowano 1 edycję rozpoczętą w 2021 r. W spotkaniach udział wzięło 44 rodziców, z których 12 ukończyło „Szkołę dla Rodziców”,

- 5) Zespół psychologów i terapeutów podejmujący działania skierowane do dzieci i ich rodziców – rodzin dotkniętych problemem przemocy i uzależnień, prowadził porady, konsultacje, diagnozę i terapię indywidualną oraz interwencję kryzysową. Udzielał poradnictwa osobom i rodzinom przejawiającym trudności dysfunkcyjne i wychowawcze. Zajmował się realizacją grupowych form pracy o charakterze edukacyjnym, terapeutycznym, profilaktycznym itp. Jednocześnie w ramach pracy Zespołu sześciu psychologów oddelegowanych było do pracy w dziewięciu stargardzkich szkołach, gdzie przeprowadzali oni konsultacje z uczniami, nauczycielami i rodzicami. W 2022 r. przeprowadzono łącznie 2291 konsultacji, które objęły 225 rodzin, w tym 257 uczniów oraz 208 rodziców uczniów. Ponadto z konsultacji skorzystało 88 nauczycieli. Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom dzieci, rodziców i pedagogów działania Zespołu były także dopasowane do zaobserwowanych i zdiagnozowanych potrzeb szkół. Za obsługę techniczno-organizacyjną Zespołu odpowiedzialny jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

Na realizację ww. Programu wydatkowano kwotę **816.361,94 zł.**

III. FINANSOWANIE DZIAŁAŃ UJĘTYCH W MIEJSKIM PROGRAMIE PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH, PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII I PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA ROK 2022.

Źródłem finansowania Miejskiego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na rok 2022 były przede wszystkim dochody własne z tytułu opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych oraz inne dochody własne Miasta.

Plan wydatków: **2.546.330,29 zł**

Wykonanie wydatków: **2.514.981,42**

Z up. PREZYDENTA MIASTA



Ewa Sowa
Z-RR PREZYDENTA MIASTA

